

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2004. gada 7. septembrī^{*}

Lieta C-127/02

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši EKL 234. pantam,

ko *Raad van State* (Nīderlande) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2002. gada 27. martā un kas Tiesā reģistrēts 2002. gada 8. aprīlī, tiesvedībā

Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee,

Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels

pret

Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,

^{*} Tiesvedības valoda — holandiešu.

piedaloties

Coöperatieve Producentenorganisatie van de Nederlandse Kokkelvisserij UA.

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs V. Skouris [*V. Skouris*], palātu priekšsēdētāji P. Janns [*P. Jann*], K. V. A. Timmermanss [*C. W. A. Timmermans*], K. Gulmans [*C. Gulmann*] (referents), Ž. P. Puisošē [*J.-P. Puissochet*] un H. N. Kunja Rodrigess [*J. N. Cunha Rodrigues*], tiesneši R. Šintgens [*R. Schintgen*], S. fon Bārs [*S. von Bahr*] un R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*],

ģenerālvokāte J. Kokote [*J. Kokott*],

sekretāre M. F. Kontē [*M.-F. Contet*], galvenā administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un tiesas sēdi 2003. gada 18. novembrī,

ņemot vērā apsvērumus, ko iesniedza:

- *Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee* vārdā — K. A. M. Rombautss [*C. A. M. Rombouts*], *advocaat*,
- *Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels* vārdā — A. J. Durvils [*A. J. Durville*], *advocaat*,

- *Coöperatieve Producentenorganisatie van de Nederlandse Kokkelvisserij UA* vārdā — G. van der Vals [*G. van der Wal*], *advocaat*,
- *Niederlandes valdības vārdā* — H. H. Sevenstere [*H. G. Sevenster*] un N. A. J. Bels [*N. A. J. Bel*], pārstāvji,
- Eiropas Kopienų Komisijas vārdā — G. Valero Hordana [*G. Valero Jordana*], pārstāvis, kam palīdz J. Staiks [*J. Stuyck*], *avocat*,

noklausījusies ģenerālvokātes secinājumus tiesas sēdē 2004. gada 29. janvārī,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu attiecas uz to, kā interpretēt Padomes 1992. gada 21. maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību 6. pantu (OV L 206, 7. lpp., turpmāk tekstā — “Dabisko dzīvotņu direktīva”).

- 2 Šis lūgums tika iesniegts prāvā starp *Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee* (Valsts asociācija Vadenzē [īpaši aizsargājamās teritorijas] saglabāšanai, turpmāk tekstā — “*Waddenvereniging*”), kā arī *Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels* (Nīderlandes Putnu aizsardzības asociācija, turpmāk tekstā — “*Vogelbeschermingsvereniging*”) un *Staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer ne Visserij* (lauksaimniecības, dabas ainavu aizsardzības un zvejas valsts sekretārs, turpmāk tekstā — “valsts sekretārs”) par licencēm, kuras pēdējā minētā amatpersona ir izsniegusi *Coöperatieve Producentenorganisatie van de NederlandseKokkelvisserij UA* (Nīderlandes Gliemežu zvejniecības kooperatīvā ražotājorganizācija, turpmāk tekstā — “*Kokkelvisserij*”) mehāniskai gliemežu zvejniecībai īpaši aizsargājamā teritorijā (turpmāk tekstā — “ĪAT”) Vadenzē, kas par tādu noteikta Padomes 1979. gada 2. aprīļa Direktīvas 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību (OV L 103, 1. lpp., turpmāk tekstā — “Putnu direktīva”) 4. panta izpratnē.

Atbilstošās tiesību normas

Putnu direktīva

- 3 Putnu direktīvas 4. panta 1. un 2. punkts nosaka dalībvalstīm pienākumu klasificēt ĪAT, kas atbilst šajos noteikumos minētajiem ornitoloģiskajiem kritērijiem.
- 4 Putnu direktīvas 4. panta 4. punkts paredz:

“Attiecībā uz 1. un 2. punktā minētajām aizsargājamām teritorijām dalībvalstis attiecīgi rīkojas, lai nepieļautu dzīvotņu piesārņošanu vai kaitējuma nodarīšanu tām,

kā arī novērš jebkurus traucējumus putnu dzīvei, ciktāl tie būtiski skar šā panta mērķus. Dalībvalstis cenšas nepieļaut dzīvotņu piesārņošanu vai kaitējuma nodarīšanu tām arī ārpus šīm aizsargājamām teritorijām.”

Dabisko dzīvotņu direktīva

5 Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. pants nosaka:

“1. Attiecībā uz īpaši aizsargājamām dabas teritorijām dalībvalstis nosaka vajadzīgos aizsardzības pasākumus, attiecīgā gadījumā tajos iekļaujot atbilstīgus apsaimniekošanas plānus, kas izstrādāti īpaši šīm teritorijām vai iekļauti citos attīstības plānos, kā arī atbilstīgus normatīvus, administratīvus vai līgumiskus pasākumus, kuri atbilst šajās teritorijās sastopamo I pielikuma dabisko dzīvotņu veidu un II pielikuma sugu ekoloģiskajām prasībām.

2. Dalībvalstis veic attiecīgus pasākumus, lai īpaši aizsargājamās dabas teritorijās novērstu dabisko dzīvotņu un sugu dzīvotņu noplicināšanos, kā arī lai novērstu traucējumu, kas skar sugas, kuru dēļ noteikta attiecīgā teritorija, ja šāds traucējums varētu būt nozīmīgs attiecībā uz šīs direktīvas mērķiem.

3. Visos plānos vai projektos, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, bet kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju, attiecīgi izvērtē ietekmi uz šo

teritoriju, ievērojot tās aizsardzības mērķus. Ņemot vērā novērtējuma atzinumus par ietekmi uz minēto teritoriju, un saskaņā ar 4. punkta noteikumiem, kompetentā valsts iestāde piekrīt plāna vai projekta īstenošanai tikai tad, ja tā ir pārliecinājusies, ka netiks izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība, un vajadzības gadījumā noskaidrojusi plašas sabiedrības viedokli.

Ja, neņemot vērā negatīvu vērtējumu saistībā ar ietekmi uz teritoriju, alternatīvu risinājumu trūkuma dēļ plāns vai projekts tomēr ir jāīsteno sevišķi svarīgu sabiedrības interešu labā, kas ietver arī sociāla un ekonomiska rakstura intereses, tad dalībvalsts veic visus vajadzīgos kompensācijas pasākumus, lai nodrošinātu *Natura 2000* tīkla kopējās vienotības aizsardzību. Dalībvalsts informē Komisiju par pieņemtajiem kompensācijas pasākumiem.

Ja attiecīgajā teritorijā sastopams prioritārs dabiskās dzīvotnes veids un/vai prioritāra suga, tad vienīgie pieņemamie argumenti ir tie, kas saistīti ar veselības aizsardzību vai sabiedrības drošību, videi primāri svarīgām labvēlīgām pārveidēm vai, pēc Komisijas atzinuma, citām sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm.”

- 6 Saskaņā ar Dabisko dzīvotņu direktīvas 7. pantu, “no šīs direktīvas 6. panta 2., 3. un 4. punkta izrietošās saistības aizstāj visas saistības, kas izriet no Direktīvas 79/409/EEK 4. panta 4. punkta pirmā teikuma un kas attiecas uz teritorijām, kuras klasificētas saskaņā ar minētās direktīvas 4. panta 1. punktu vai līdzīgā veidā atzītas saskaņā ar 4. panta 2. punktu, jaunajām saistībām stājoties spēkā ar šīs direktīvas ieviešanas datumu vai ar tādas klasifikācijas vai atzīšanas datumu, ko dalībvalsts veic saskaņā ar Direktīvu 79/409/EEK, ja pēdējais ir vēlāks datums”.

Valsts tiesības

- 7 Saskaņā ar *Natuurbeschermingswet* (Dabas aizsardzības likuma) 12. panta 1. punktu, ir aizliegts rīkoties, uzdot kādam rīkoties vai pieļaut rīcību, kas kaitē dabas viengabalainībai vai dabaszinātniskas nozīmes pieminekļa interesēm vai šādu pieminekli bojā, bez *Minister van Landbouw* (lauksaimniecības, dabas ainavu aizsardzības un zvejas ministrs, turpmāk tekstā — “ministrs”) atļaujas vai, pārkāpjot šajā atļaujā minētos noteikumus. Saskaņā ar tā paša panta 2. punktu darbības, kas skar aizsargājamas dabas teritorijas būtiskas īpašības, kuras minētas lēmumā par attiecīgās teritorijas noteikšanu, vienmēr uzskatāmas par kaitējošām dabas viengabalainībai vai dabaszinātniskas nozīmes teritorijas interesēm.
- 8 No 1993. gada 17. novembra rīkojuma, ar kuru Vadenzē [īpaši aizsargājamā teritorija] tika apstiprināta par valsts dabas pieminekli, un šī rīkojuma pamatojuma apsvērumiem, kas ir rīkojuma neatņemama sastāvdaļa, izriet, ka atļauju izsniegšanas un atņemšanas politika saskaņā ar *Natuurbeschermingswet* ir saistīta ar politiku, ko īsteno *Planologische Kernbeslissing Waddenzee* (Vadenzē centralizētais plānošanas lēmums, turpmāk tekstā — “Vadenzē CPL”) ietvaros. Tāpat ar šiem pamatojuma apsvērumiem ir radīts atbilstošs pamats, lai, piemērojot *Natuurbeschermingswet* procesu, kontrolētu darbības, kas varētu kaitēt Vadenzē CPL galvenajam mērķim, tas ir, šīs jūras kā dabas pieminekļa ilgstošai aizsardzībai un attīstībai, it īpaši šai putnu barošanās, ligzdošanas un atpūtas teritorijai. Tādēļ cilvēka ekonomiska rakstura darbība ir iespējama tikai ar nosacījumu, ka tiek veikts pietiekams izvērtējums galvenā mērķa izpratnē. Vadenzē plānotās darbības ir jākontrolē, ņemot vērā iepriekš minētos un tam izstrādātos mērķus un politiskos virzienus.

- 9 Vadenzē CPL sadaļa, kas veltīta piekrastes zvejas pārvaldībai, ir iekļauta 1993. gada 21. janvāra valdības lēmumā, proti, *Structuurnota Zee - en kustvisserij "Vissen naar evenwicht"*. Tā no 1993. gada līdz 2003. gadam nosaka politiku attiecībā uz gliemežu zveju, it īpaši Vadenzē, un satur vairākus gliemežu zvejniecības ierobežojumus. Noteiktas valsts dabas pieminekļa zonas gliemežu zvejai ir ilgstošī slēgtas, un gados, kad pārtikas rezerves ir nabadzīgas, putniem ir rezervēti līdz pat 60 % gliemežu un jūras gliemeņu no vidēji nepieciešamās pārtikas. Visi 100 % vidēji nepieciešamās pārtikas putniem nav rezervēti tādēļ, ka pastāv arī citi pārtikas avoti (*mercenaria mercenaria*, *veneridae* un *carcinus maenas*).
- 10 Saskaņā ar Vadenzē CPL, no piesardzības principa izriet, ka tad, ja saskaņā ar labāko pieejamo informāciju rodas pamatotas šaubas par to, ka ekosistēmas netiks būtiski negatīvi ietekmētas, šīs šaubas ir izmantojamas par labu Vadenzē aizsardzībai. Atbilstoši rīkojumam par apelāciju, vairums pieejamo un vērā ņemamo zinātnisko atzinumu viennozīmīgi neliecina, ka mehāniska gliemežu zveja būtiski kaitīgi ietekmē Vadenzē ekosistēmu.

Pamata prāva un prejudiciālie jautājumi

- 11 Ar 1999. gada 1. jūlija un 2000. gada 7. jūlija lēmumiem (turpmāk tekstā — “lēmumi pamata prāvā”) valsts sekretārs ar dažiem nosacījumiem izsniedza *Kokkelvisserij* licenci mehāniskai gliemežu zvejai Vadenzē ĪAT laikposmā no 1999. gada 16. augusta līdz 25. novembrim un no 2000. gada 14. augusta līdz 30. novembrim.

- 12 *Waddenvereniging* un *Vogelbeschermingsvereniging* apstrīdēja šos lēmumus, griežoties pie valsts sekretāra, kurš ar 1999. gada 23. decembra un 2001. gada 19. februāra lēmumiem pasludināja, ka pret lēmumiem pamata prāvā izteiktās pretenzijas ir nepamatotas, un pret tiem iesniegtu prasību noraidīja.
- 13 Minētās dabas aizsardzības asociācijas pret šiem lēmumiem par noraidījumu cēla prasību *Raad van State*. Tās pēc būtības uzsvēra, ka gliemežu zveja, kas atļauta ar lēmumiem pamata prāvā, ilgstoši kaitē Vadenzē geomorfoloģijai, florai un faunai. Tās norādīja, ka minētā zveja mazina to putnu pārtikas krājumus, kas pārtiek no gliemežiem, tādējādi veicinot it īpaši *haematopus ostralegus* un *somateria mollissima* populācijas samazināšanos. *Waddenvereniging* un *Vogelbeschermingsvereniging* turklāt uzsvēra, ka minētie lēmumi ir pretrunā Dabisko dzīvotņu un Putnu direktīvām.
- 14 Par jautājumu, vai Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. un 4. punkts ir pareizi transponēts Nīderlandes tiesībās, *Raad van State* norāda, ka, lai gan *Natuurbeschermingswet* 12. panta mērķis nav transponēt Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punktā paredzētos pienākumus, tomēr tas būtu interpretējams saskaņā ar šiem noteikumiem. Tāpat *Natuurbeschermingswet* nesatur nekādus minētās direktīvas 6. panta 3. un 4. punkta transponēšanas noteikumus. Nepastāv arī citi vispārēji saistoši noteikumi, kas īstenotu šo divu punktu izpildi un būtu piemērojami Vadenzē [ĪAT].
- 15 Iesniedzējtiesa turklāt atgādina, ka, saskaņā ar *Waddenvereniging* un *Vogelbeschermingsvereniging*, ņemot vērā gliemežu zvejas apjomu Vadenzē ĪAT, pastāv "plāns vai projekts", kas ir "ietekmes izvērtējuma" priekšmets saskaņā ar Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu, turpretim, pēc valsts sekretāra uzskatiem, attiecīgā

darbība ir pakļauta šīs direktīvas 6. panta 2. punktam, jo šī darbība tiek īstenota vairākus gadus un tās intensitāte nav pastiprinājusies.

- 16 Attiecībā uz Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. un 3. punkta savstarpējo saistību *Waddenvereniging* un *Vogelbeschermingsvereniging* uzsvēra, ka darbība, kuras īstenošanai ir izdotas licences, arī tad, ja tā ir kvalificējama kā “plāns vai projekts” šī panta 3. punkta nozīmē, ir jākontrolē, ievērojot 6. panta 2. punktu. Būtu jāpārbauda, vai minētais 3. punkts būtu jāuztver kā 2. punkta īpašs noteikums, kur abi punkti ir piemērojami kumulatīvi, vai kā atsevišķi un autonomi noteikumi tādā nozīmē, ka 2. punkts attiecas uz pastāvošo darbību īstenošanu, bet 3. punkts — uz jauniem plāniem vai projektiem.
- 17 Tāpat *Raad van State* uzdod jautājumu par to, ar kādiem nosacījumiem veicams plānu vai projektu “pienācīgs novērtējums” attiecībā uz konkrētu teritoriju. Turklāt iesniedzējtiesa jautā, pēc kādiem kritērijiem ir jāvērtē, vai pastāv “atbilstoši pasākumi” vai “pienācīgs novērtējums”, ņemot vērā Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu, saskaņā ar kuru atbildīgās iestādes plānu vai projektu var apstiprināt tikai tad, ja ir pārliecinājušās, ka netiek ietekmēta attiecīgās teritorijas viengabalainība.
- 18 Visbeidzot, iesniedzējtiesa uzskata, ka ir lietderīgi noskaidrot, vai Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. un 3. punktam ir tieša iedarbība.

- 19 Šādos apstākļos *Raad van State* nolēma apturēt tiesvedību un Tiesai uzdot šādus prejudiciālus jautājumus:

- “1) a) Vai jēdzieni “plāns vai projekts”, kas minēti Padomes 1992. gada 21. maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību 6. panta 3. punktā, ir interpretējami tādējādi, ka tie attiecas arī uz darbību, ko veic daudzus gadus, bet par ko licenci izsniedz ik gadu no jauna uz noteiktu laiku — licenci, ar kuru ikreiz no jauna tiek dota iespēja šo darbību praktizēt tajā teritorijas daļā, kur to var veikt?
- b) Ja atbilde uz pirmā jautājuma a) apakšpunktu ir negatīva, vai attiecīgo darbību var uzskatīt par “plānu vai projektu”, ja tās intensitāte gadu gaitā pieaug vai ja ar licenci ir noregulēta šāda pieauguma iespēja?
- 2) a) Ja no atbildes uz pirmo jautājumu izriet, ka tas ir “plāns vai projekts” Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta izpratnē, vai Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkts ir uzskatāms par 2. punktā ietverto noteikumu īpašo noteikumu, vai kā atsevišķs un autonom noteikums tādā nozīmē kā, piemēram,
- i) 2. punkts attiecas uz pastāvošu darbību un 3. punkts — uz jauniem plāniem vai projektiem, vai

ii) 2. punkts attiecas uz apsaimniekošanas pasākumiem un 3. punkts — uz citiem lēmumiem, vai

iii) 3. punkts attiecas uz plāniem vai projektiem un 2. punkts — uz citām darbībām?

b) Ja Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkts uzskatāms par 2. punktā minēto noteikumu precizējumu, vai tādā gadījumā šos divus punktus var piemērot kumulatīvi?

3) a) Vai Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkts ir interpretējams tā, ka “plāns vai projekts” jau pastāv, ja ar šo darbību var ietekmēt attiecīgo teritoriju (un līdz ar to attiecīgi ir jāveic “pieņācīgs novērtējums”, lai noteiktu, vai šī “ietekme ir būtiska”), vai arī no šiem noteikumiem izriet, ka “pieņācīgs novērtējums” nav jāveic, ja (pietiekamā apmērā) ir acīmredzams, ka “plāns vai projekts” būtiski ietekmētu konkrēto teritoriju?

b) Uz kādu kritēriju pamata Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta izpratnē ir vērtējams plāns vai projekts, kas nav tieši saistīts ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgs tās apsaimniekošanai, bet kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju?

- 4) a) Pēc kādiem kritērijiem, piemērojot Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. pantu, ir vērtējams, vai pastāv atbilstoši pasākumi šo noteikumu 2. punkta izpratnē vai arī “pienācīgs novērtējums” šo noteikumu 3. punkta izpratnē pirms plāna vai projekta apstiprināšanas?

- b) Vai jēdzieni “atbilstoši pasākumi” un “pienācīgs novērtējums” ir autonomi, vai arī tie ir jāvērtē, ņemot vērā EK līguma 174. panta 2. punktu un īpaši tajā minēto piesardzības principu?

- c) Ja vērā būtu jāņem EK līguma 174. panta 2. punktā minētais piesardzības princips, vai tas nozīmē, ka šo darbību, proti, gliemežu zveju, var atļaut, ja nepastāv pamatotas šaubas par iespējamu būtisku kaitējumu, vai to var atļaut tikai tad, ja vispār nepastāv nekādas šaubas par šādu kaitējumu vai ja to neesamība ir droši konstatējama?

- 5) Vai Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. un 3. punktam ir tieša iedarbība tādā nozīmē, ka privātpersona var atsaukties uz šiem noteikumiem valsts tiesā un šai tiesai saskaņā ar tiešās iedarbības principu, kā tas, cita starpā, izriet no (1995. gada 14. decembra) sprieduma lietā C-312/93 *Peterbroeck, Recueil*, I-4599. lpp., ir jānodrošina lietas dalībnieku tiesiskā aizsardzība?”

²⁰ Ar 2004. gada 28. aprīļa rīkojumu *Kokkelvisserij* prasība — kas iesniegta pēc ģenerāladvokātes izklāstītajiem secinājumiem, — atļaut iesniegt rakstveida paskaidrojumus vai citādi nodrošināt iespēju atbildēt uz šiem secinājumiem, tika noraidīta.

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

Par pirmā jautājuma a) apakšpunktu

- 21 Pirmā jautājuma a) apakšpunktā iesniedzējtiesa pēc būtības vaicā, vai mehāniska gliemežu zveja, ko praktizē daudzus gadus, bet par kuru licenci izsniedz ik gadu no jauna uz noteiktu laiku, turklāt ar kuru ikreiz no jauna tiek dota iespēja šo darbību īstenot tajā teritorijas daļā, kur to var veikt, ir pakļauta Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktā minētajiem jēdzieniem “plāns vai projekts”.
- 22 Saskaņā ar Dabisko dzīvotņu direktīvas desmito apsvērumu, ir “jāizvērtē visi plāni vai programmas, kas varētu būtiski ietekmēt tās teritorijas saglabāšanas mērķus, kura ir vai tiks noteikta par īpaši aizsargājamu dabas teritoriju”. Šis apsvēruma iekļauts minētās direktīvas 6. panta 3. punktā, kas paredz, ka atļauju plānam vai projektam, kurš varētu būtiski ietekmēt attiecīgo teritoriju, nevar izsniegt bez iepriekšējas tā ietekmes izvērtēšanas.
- 23 Dabisko dzīvotņu direktīva nedefinē jēdzienus “plāns” un “projekts”.

- 24 Turpretī Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīva 85/337/EEK par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 175, 40. lpp.), kuras sestajā apsvērumā ir noteikts, ka projekti, kam var būt nozīmīga ekoloģiskā ietekme, būtu jāapstiprina vienīgi pēc tam, kad veikts šo projektu iespējamās nozīmīgās ietekmes uz vidi iepriekšējs novērtējums, tās 1. panta 2. punktā jēdzienu “projekts” definē šādi:

“— celtniecības darbu vai citu ierīkošanu vai programmu izpilde,

— cita iejaukšanās dabiskajā apkārtnē un ainavā, tai skaitā iejaukšanās, kas saistīta ar minerālo resursu ieguvī.”

- 25 Tāda darbība kā mehāniska gliemežu zveja Direktīvas 85/337 1. panta 2. punkta otrajā ievilkumā ir iekļauta jēdzienā “projekts”.

- 26 Tomēr šāds “projekta” jēdziens ir nozīmīgs, paskaidrojot jēdzienu “plāns vai projekts” Dabisko dzīvotņu direktīvas nozīmē, kuras mērķis, kā izriet no iepriekš minētā, tieši tāpat kā Direktīvai 85/337, ir nepieļaut, ka bez iepriekšēja ietekmes uz vidi novērtējuma tiek izdota atļauja videi kaitīgu darbību īstenošanai.

- 27 Tādējādi tāda darbība kā mehāniska gliemežu zveja ir iekļauta Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta "plāna vai projekta" jēdzienā.
- 28 Fakts, ka minēto darbību attiecīgajā teritorijā periodiski praktizē daudzus gadus, bet licenci par to izsniedz ik gadu no jauna uz noteiktu laiku — licenci, ar kuru ikreiz no jauna tiek dota iespēja šo darbību praktizēt tajā teritorijas daļā, kur to var veikt, — netraucē to katra pieprasījuma gadījumā uzskatīt par atsevišķu plānu vai projektu Dabisko dzīvotņu direktīvas nozīmē.
- 29 Tādējādi uz pirmā jautājuma a) apakšpunktu ir jāatbild, ka mehāniska gliemežu zveja, ko praktizē jau daudzus gadus, bet par ko licenci izsniedz ik gadu no jauna uz noteiktu laiku — licenci, ar kuru ikreiz no jauna tiek dota iespēja šo darbību praktizēt tajā teritorijas daļā, kur to var veikt, — attiecas uz jēdzieniem "plāns" vai "projekts" Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta nozīmē.

Par pirmā jautājuma b) apakšpunktu

- 30 Ņemot vērā atbildi uz pirmā jautājuma a) apakšpunktu, uz pirmā jautājuma b) apakšpunktu nav jāatbild.

Par otro jautājumu

- 31 Uzdotot otro jautājumu, iesniedzējtiesa pēc būtības vaicā, kāda ir Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. un 3. punkta savstarpējā saistība.
- 32 Jāatgādina, ka Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkts, lasot to kopā ar šīs direktīvas 7. pantu, nosaka, ka dalībvalstis veic attiecīgus pasākumus, lai ĪAT novērstu dabisko dzīvotņu un sugu dzīvotņu noplicināšanos, kā arī lai izvairītos no būtiskiem traucēkļiem, kas skar sugas, kuru dēļ attiecīgā teritorija noteikta.
- 33 Kas attiecas uz Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu, tas paredz, ka kompetentās valsts iestādes piekrīt plānu vai projektu, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, bet kas varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju, īstenošanai tikai pēc šo plānu vai projektu ietekmes uz teritoriju izvērtēšanas, ja tās ir pārliecinājušās, ka netiks izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība.
- 34 Šie pēdējie minētie noteikumi nosaka procedūru, lai ar iepriekšējas kontroles palīdzību nodrošinātu, ka visus plānus vai projektus, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, bet kas varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju, varētu apstiprināt tikai tad, ja netiks izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība.
- 35 Tomēr, ja kāds plāns vai projekts saskaņā ar Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktā paredzēto procedūru ir apstiprināts, tad saistībā ar minētā plāna vai

projekta ietekmi uz aizsargājamo teritoriju, vienlaicīgi nav jāpiemēro 6. panta 2. punktā minētā vispārējā aizsardzības norma.

- 36 Faktiski kāda plāna vai projekta atļauja, kas izdota saskaņā ar Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu, noteikti pieprasa, lai plāns vai projekts neietekmētu attiecīgās teritorijas viengabalainību un tādējādi to arī būtiski nepasliktinātu vai tai netraucētu minētā panta 2. punkta izpratnē.
- 37 Tomēr nevar izslēgt iespēju, ka vēlāk šāds plāns vai projekts, pat ja tā nav kompetento iestāžu kļūda, uzrāda pazīmes, kas izraisa šādu pasliktināšanos vai traucējumus. Šādos apstākļos Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkts pieļauj iespēju sekot būtiskajam vides kvalitātes saglabāšanas un aizsardzības mērķim, t. i., dabisko dzīvotņu, kā arī savvaļas dzīvnieku un augu aizsardzībai, kā tas minēts šīs direktīvas pirmajā apsvērumā.
- 38 Līdz ar to uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkts ievieš procedūru, lai ar iepriekšēja izvērtējuma palīdzību nodrošinātu, ka plāni vai projekti, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, bet kas varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju, ir apstiprināmi tikai tad, ja netiek izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība, bet minētās direktīvas 6. panta 2. punkts nosaka vispārējās aizsardzības pienākumu, kas sevī ietver izvairīšanos no būtiska pasliktinājuma vai traucējumiem, ievērojot direktīvas mērķus, un tas nav piemērojams kopā ar tā paša panta 3. punktu.

Par trešo jautājumu

Par trešā jautājuma a) apakšpunktu

- 39 Jāatgādina, ka, saskaņā ar Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta pirmo teikumu, attiecīgi izvērtē visu plānu vai projektu, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, bet kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju, ietekmi uz šo teritoriju, ievērojot tās aizsardzības mērķus.
- 40 Tāpat plānu vai projektu izvērtēšanas prasība ir pakārtota priekšnoteikumam, ka tie attiecīgo teritoriju varētu būtiski ietekmēt.
- 41 Tā kā Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktā paredzētais vides aizsardzības mehānisms nepamatojas uz to — kā tas izriet no šā panta Komisijas interpretācijas vadlīnijām “Teritoriju apsaimniekošana *Natura 2000* — Dabisko dzīvotņu direktīvas (92/43/EEK) 6. panta noteikumi”, — ka plāns un projekts uzskatāms par tādu, kas attiecīgo teritoriju būtiski ietekmē, bet gan izriet no vienkāršas pieļaujamības, ka šim plānam vai projektam varētu būt šāda iedarbība.
- 42 Attiecībā uz Direktīvas 85/337 2. panta 1. punktu, kura redakcija ir līdzīga Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta redakcijai, kas nosaka, ka “dalībvalstis nosaka visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka, pirms tiek dota piekrišana, tos projektus, kuriem var būt būtiska ekoloģiskā ietekme uz vidi, pakļauj novērtējumam attiecībā uz to ietekmi”, EKT norāda, ka šie projekti ir tie, kas varētu būtiski ietekmēt

vidi (šajā sakarā skat. 2004. gada 29. aprīļa spriedumu lietā C-117/02 Komisija/Portugāle, *Recueil*, I-5517. lpp., 85. punkts).

- 43 Līdz ar to Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta pirmajā teikumā ir izvirzīta prasība plāna un projekta ietekmes izvērtējumam ar priekšnoteikumu, ka pastāv iespēja vai risks, ka tas attiecīgo teritoriju varētu būtiski ietekmēt.
- 44 Jo īpaši ņemot vērā piesardzības principu, kas ir augsta aizsardzības līmeņa politikas pamatā, ko vides jomā Kopiena cenšas ievērot saskaņā ar EKL 174. panta 2. daļas 1. apakšpunktu, un saskaņā ar kuru interpretējama Dabisko dzīvotņu direktīva, šāds risks pastāv tad, ja, pamatojoties uz objektīviem apstākļiem, nevar izslēgt, ka šis plāns vai projekts attiecīgo teritoriju varētu būtiski ietekmēt (skat., pēc analogijas, 1998. gada 5. maija spriedumu lietā C-180/96 Lielbritānija/Komisija, *Recueil*, I-2265. lpp., 50., 105. un 107. punkts). Šāda priekšnoteikuma interpretācija, no kuras ir atkarīgs plāna vai projekta ietekmes uz konkrētu teritoriju izvērtējums, nozīmē, ka tad, ja pastāv šaubas par to, vai iespējama būtiska ietekme, ir veicama pārbaude, kas ļauj efektīvi izvairīties no tā, ka tiek dota piekrišana plānu vai projektu īstenošanai, kas attiecīgo teritoriju būtiski ietekmē, kā arī saskaņā ar Dabisko dzīvotņu direktīvas trešo apsvērumu un 2. panta 1. punktu īstenojot tās galveno mērķi, proti, saglabāt bioloģisko daudzveidību, aizsargājot dabiskās dzīvotnes, kā arī savvaļas dzīvniekus un augus.
- 45 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz trešā jautājuma a) apakšpunktu ir jāatbild: Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta pirmais teikums ir interpretējams tādējādi, ka plāni un projekti, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās

apsaimniekošanai, ir pienācīga novērtējuma par ietekmi uz šo teritoriju priekšmets, ievērojot šīs teritorijas aizsardzības mērķus, ja, pamatojoties uz objektīviem apstākļiem, nevar izslēgt, ka tas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju.

Par trešā jautājuma b) apakšpunktu

46 Kā tas izriet no Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta pirmā teikuma, lasot to kopā ar šīs direktīvas desmito apsvērumu, plānu vai projektu, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, būtiskā ietekme nav tieši saistīta ar konkrētās teritorijas aizsardzības mērķiem.

47 Ja plāni vai projekti ietekmē teritoriju, bet nav pretrunā tās aizsardzības mērķiem, tad tie nav uzskatāmi par tādiem, kas strīdīgo teritoriju būtiski ietekmē.

48 Turpretī, ja šie plāni vai projekti varētu ietekmēt attiecīgajai teritorijai noteiktos aizsardzības mērķus, tad noteikti var uzskatīt, ka tie šo teritoriju varētu būtiski ietekmēt. Šo plānu vai projektu iedarbības iepriekšēja izvērtējuma ietvaros to būtiskums, kā to norāda arī Komisija, ir izvērtējams, ņemot vērā īpašas pazīmes un vides apstākļus, kurus plāni vai projekti attiecīgajā teritorijā skar.

- 49 Tādējādi uz trešā jautājuma b) apakšpunktu ir jāatbild, ka, saskaņā ar Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta pirmo teikumu, ja plāni vai projekti, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, varētu ietekmēt attiecīgajai teritorijai noteiktos aizsardzības mērķus, tie ir uzskatāmi par tādiem, kas strīdīgo teritoriju būtiski ietekmē. Minētais risks ir izvērtējams, ņemot vērā īpašas pazīmes un vides apstākļus, kurus plāni vai projekti attiecīgajā teritorijā skar.

Par ceturto jautājumu

- 50 Uz dodot ceturta jautājuma a) līdz c) apakšpunktu, iesniedzējtiesa, no vienas puses, lūdz Tiesu izskaidrot jēdzienus “atbilstoši pasākumi” Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punkta nozīmē un “pienācīgs novērtējums” 6. panta 3. punkta nozīmē un, no otras puses, jautā, ar kādiem nosacījumiem var dot piekrišanu tādai darbībai kā mehāniska gliemežu zveja.
- 51 Ņemot vērā pamata prāvas kontekstu un iepriekšējos izklāstus, jo īpaši atbildes uz pirmajiem diviem jautājumiem, kā to arī norāda ģenerālvokāte savu secinājumu 116. punktā, nav jāatbild uz ceturto jautājumu, kas attiecas uz Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punktu.
- 52 Runa ir par jēdzienu “pienācīgs novērtējums” Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta nozīmē, jo tas nenosaka nekādu īpašu metodi šāda izvērtējuma veikšanai.

- 53 Neskatoties uz to, saskaņā ar šo noteikumu formulējumu, plānu vai projektu ietekmes uz attiecīgo teritoriju novērtējums ir veicams pirms apstiprinājuma saņemšanas un ir jāņem vērā kumulatīvās sekas, kas izriet no šo plānu vai projektu sasaistes ar citiem plāniem vai projektiem konkrētās teritorijas aizsardzības mērķu kontekstā.
- 54 Tādēļ šāds izvērtējums nozīmē, ka, ņemot vērā šajā jomā pieejamos labākos zinātniskos atzinumus, ir jāapzina visi plāna vai projekta aspekti, kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem var ietekmēt minētos mērķus. Taču mērķis, saskaņā ar Dabisko dzīvotņu direktīvas 3. un 4. pantu, jo īpaši 4. panta 4. punktu, ir — piešķirt teritorijām īpaši aizsargājamās dabas teritorijas statusu, nosakot prioritātes saskaņā ar attiecīgo teritoriju nozīmīgumu I pielikuma dabisko dzīvotņu veidu vai II pielikuma sugu saglabāšanā vai atjaunošanā tām labvēlīgā aizsardzības statusā un teritoriju nozīmīgumu *Natura 2000* tikla vienotībā, kā arī saskaņā ar noplicināšanās vai bojā ejas draudiem, kam pakļautas šīs teritorijas.
- 55 Kas attiecas uz jautājumu, ar kādiem nosacījumiem var dot piekrišanu tādai darbībai kā mehāniska gliemežu zveja, ir jāatgādina — ņemot vērā Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu un atbildi uz pirmo jautājumu, kompetentām valsts iestādēm ir pienākums, ņemot vērā plāna vai projekta ietekmes uz minēto teritoriju izvērtējumu, nepieļaut projekta īstenošanu, pirms tās ir pārliecinājušās, ka netiks izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība.
- 56 No tā izriet, ka piekrišanu strīdīgā plāna vai projekta īstenošanai var dot tikai ar nosacījumu, ka kompetentās valsts iestādes ir pārliecinājušās, ka tas nekaitēs attiecīgās teritorijas viengabalainībai.

- 57 Tādēļ, ja saistībā ar plānu vai projektu pastāv šaubas par iespējamu kaitīgu ietekmi uz attiecīgās teritorijas viengabalainību, kompetentai valsts iestādei nav jāsniedz piekrišana tā īstenošanai.
- 58 Šajā sakarā ir jākonstatē, ka Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta otrajā teikumā paredzētie kritēriji, kas ļauj dot piekrišanu, ietver piesardzības principu (skat. 1998. gada 5. maija spriedumu lietā *C-157/96 National Farmers' Union u. c., Recueil*, I-2211. lpp., 63. punkts) un ļauj efektīvi novērst minēto plānu vai projektu ietekmi uz aizsargājamo teritoriju viengabalainību. Mazāk stingrs kritērijs, kas ļautu dot piekrišanu, nevarētu nodrošināt tikpat efektīvu šajos noteikumos minēto teritoriju aizsardzības mērķu īstenošanu.
- 59 Tāpat, saskaņā ar Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu, kompetentās valsts iestādes ņem vērā novērtējuma atzinumu par mehāniskas gliemežu zvejas ietekmi uz attiecīgo teritoriju, ievērojot tās aizsardzības mērķus, un dod piekrišanu šādai darbībai tikai ar nosacījumu, ka tā nekaitēs attiecīgās teritorijas viengabalainībai. Tā tas ir gadījumā, ja no zinātniskā viedokļa nepastāv pamatotas šaubas par šādas ietekmes neesamību (skat., pēc analogijas, 2003. gada 9. septembra spriedumu lietā *C-236/01 Monsanto Agricoltura Italia u. c., Recueil*, I-8105. lpp., 106. un 113. punkts).
- 60 Pretējā gadījumā mehāniskai gliemežu zvejai var dot piekrišanu saskaņā ar Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 4. punktu, ja ir izpildīti tajā minētie nosacījumi.
- 61 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, uz ceturto jautājumu ir jāatbild: saskaņā ar Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. pants 3. punktu, plānu vai projektu ietekmes uz attiecīgo teritoriju pienācīgs novērtējums nozīmē to, ka, pirms tiek dota piekrišana, ņemot

vērā šajā jomā pieejamos labākos zinātniskos atzinumus, ir jāapzina visi plāna vai projekta aspekti, kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem var ietekmēt minētos mērķus. Kompetentās valsts iestādes, ņemot vērā novērtējuma atzinumu par mehāniskas gliemežu zvejas ietekmi uz attiecīgo teritoriju, ievērojot tās aizsardzības mērķus, dod piekrišanu šādai darbībai tikai ar nosacījumu, ka tas nekaitēs attiecīgās teritorijas viengabalainībai. Tā tas ir gadījumā, ja no zinātniskā viedokļa nepastāv pamatotas šaubas par šādas ietekmes neesamību.

Par piekto jautājumu

62 Ņemot vērā šī sprieduma 51. punktā konstatēto, nav jāatbild uz piektā jautājuma daļu, kas attiecas uz Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 2. punktu.

63 Tādēļ šis jautājums ir izvērtējams tikai tajā daļā, kas attiecas uz Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu.

64 Uzdodot piekto jautājumu, iesniedzējtiesa pēc būtības vaicā: ja valsts tiesā var vērsties ar prasību izvērtēt, vai piekrišana plānam vai projektam ir tiesiska Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta nozīmē, vai valsts tiesa var kontrolēt to, ka ir ievēroti kompetentām valsts iestādēm noteiktie ierobežojumi pat tad, ja pēc termiņa notecēšanas tas nav transponēts attiecīgās dalībvalsts tiesībās.

65 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka dalībvalstu pienākums veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai sasniegtu ar kādu direktīvu noteikto rezultātu, ir līgumiska saistība, ko nosaka EKL 249. panta 3. daļa un pati direktīva. Šis pienākums veikt visus vispārējos un īpašos pasākumus attiecas uz visām dalībvalsts iestādēm, tai skaitā tām jurisdikcijas iestādēm, kuru kompetencē tas ietilpst (skat. 1996. gada 24. oktobra spriedumu lietā C-72/95 *Kraaijeveld* u. c., *Recueil*, I-5403. lpp., 55. punkts).

66 Attiecībā uz privātpersonu tiesībām atsaukties uz direktīvu un valsts tiesām to ņemt vērā — tas nav saderīgi ar EKL 249. pantu, kas principā izslēdz, ka privātpersonas varētu atsaukties uz direktīvā paredzētiem pienākumiem. Jo īpaši gadījumos, kad Kopienas institūcijas direktīvā ir paredzējušas dalībvalstīm pienākumu pieņemt noteiktu regulējumu, šī akta lietderīgā iedarbība mazinātos, ja uz tiem varētu atsaukties privātpersonas un valsts tiesas nevarētu ņemt vērā Kopienas tiesību daļu, lai pārbaudītu, vai valsts likumdevējs, piemērojot direktīvā paredzēto transponēšanas formu un līdzekļus, ir ievērojis direktīvas noteiktās izvērtēšanas iespēju robežas (skat. iepriekš 56. punktā minēto spriedumu *Kraaijeveld* u. c.). Tas pats attiecas uz pārbaudi tam, vai, trūkstot attiecīgās direktīvas atbilstošo noteikumu transponējumam valsts tiesībās, valsts iestāde, kas izdevusi apstrīdēto aktu, ir ievērojusi šajos noteikumos minētās robežas.

67 Attiecībā tieši uz Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktā noteiktajām robežām no šiem noteikumiem izriet, ka tādā gadījumā, kāds ir pamata prāvā, kompetentās valsts iestādes ņem vērā novērtējuma atzinumu par mehāniskas gliemežu zvejas ietekmi uz attiecīgo teritoriju saistībā ar tās aizsardzības mērķiem un dod piekrišanu šādai darbībai tikai ar nosacījumu, ka tas nekaitēs attiecīgās

teritorijas viengabalainībai. Tā tas ir gadījumā, ja no zinātniskā viedokļa nepastāv pamatotas šaubas par šādas ietekmes neesamību (skat. šī sprieduma 59. punktu).

- 68 Šāds priekšnoteikums nav izpildāms gadījumā, ja valsts iestādes dotu piekrišanu minētajai darbībai, pastāvot šaubām par iespējamu kaitīgu ietekmi uz attiecīgo teritoriju.
- 69 No tā izriet, ka valsts tiesa var ņemt vērā Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu, lai kontrolētu, vai valsts iestāde, kas devusi piekrišanu plānam vai projektam, ir ievērojusi minēto nosacījumu robežas.
- 70 Līdz ar to uz piekto jautājumu ir jāatbild: tā kā valsts tiesai ir uzdots pārbaudīt plānam vai projektam dotās piekrišanas tiesiskumu Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta nozīmē, tā var pārbaudīt, vai kompetentās valsts iestādes ir ievērojušas šo nosacījumu noteiktās robežas, pat tad, ja šie nosacījumi nav transponēti dalībvalsts tiesībās pēc paredzētā termiņa notecēšanas.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 71 Attiecībā uz lietas dalībniekiem pamata lietā šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Tiesāšanās izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto lietas dalībnieku izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu

TIESA (virspalāta)

nospriež:

- 1) uz pirmā jautājuma a) apakšpunktu ir jāatbild, ka mehāniska gliemežu zveja, ko praktizē jau daudzus gadus, bet par ko licenci izsniedz ik gadu no jauna uz noteiktu laiku — licenci, ar kuru ikreiz no jauna tiek dota iespēja šo darbību praktizēt tajā teritorijas daļā, kur to var veikt, — attiecas uz jēdzieniem “plāns” vai “projekts” Padomes 1992. gada 21. maija Direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību 6. panta 3. punkta nozīmē;
- 2) Direktīvas 92/43 6. panta 3. punkts ievieš procedūru, lai ar iepriekšēja izvērtējuma palīdzību nodrošinātu, ka plāni vai projekti, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, bet kas varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju, ir apstiprināmi tikai tad, ja netiek izjaukta attiecīgās teritorijas viengabalainība, bet minētās direktīvas 6. panta 2. punkts nosaka vispārējās aizsardzības pienākumu, kas ietver izvairīšanos no būtiska pasliktinājuma vai traucējumiem, ievērojot direktīvas mērķus, un tas nav piemērojams kopā ar tā paša panta 3. punktu;
- 3) a) Direktīvas 92/43 6. panta 3. punkta pirmais teikums ir interpretējams tādējādi, ka plāni un projekti, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi tās apsaimniekošanai, ir pienācīga novērtējuma par ietekmi uz šo teritoriju priekšmets, ievērojot šīs teritorijas aizsardzības mērķus, ja, pamatojoties uz objektīviem apstākļiem, nevar izslēgt, ka tas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem varētu būtiski ietekmēt minēto teritoriju;
- b) saskaņā ar Direktīvas 92/43 6. panta 3. punkta pirmo teikumu, ja plāni vai projekti, kas nav tieši saistīti ar konkrēto teritoriju vai nav vajadzīgi

tās apsaimniekošanai, varētu ietekmēt attiecīgajai teritorijai noteiktos aizsardzības mērķus, tie ir uzskatāmi par tādiem, kas strīdīgo teritoriju būtiski ietekmē. Minētais risks ir izvērtējams, ņemot vērā īpašas pazīmes un vides apstākļus, kurus plāni vai projekti attiecīgajā teritorijā skar;

- 4) saskaņā ar Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punktu, plānu vai projektu ietekmes uz attiecīgo teritoriju pienācīgs novērtējums nozīmē to, ka, pirms tiek dota piekrišana, ņemot vērā šajā jomā pieejamos labākos zinātniskos atzinumus, ir jāapzina visi plāna vai projekta aspekti, kas atsevišķi vai kopā ar citiem plāniem vai projektiem var ietekmēt minētos mērķus. Kompetentās valsts iestādes, ņemot vērā novērtējuma atzinumu par mehāniskas gliemežu zvejas ietekmi uz attiecīgo teritoriju, ievērojot tās aizsardzības mērķus, dod piekrišanu šādai darbībai tikai ar nosacījumu, ka tas nekaitēs attiecīgās teritorijas viengabalainībai. Tā tas ir gadījumā, ja no zinātniskā viedokļa nepastāv pamatotas šaubas par šādas ietekmes neesamību;
- 5) valsts tiesai ir uzdots pārbaudīt plānam vai projektam dotās piekrišanas tiesiskumu Dabisko dzīvotņu direktīvas 6. panta 3. punkta nozīmē, un tā var pārbaudīt, vai kompetentās valsts iestādes ir ievērojušas šo nosacījumu noteiktās robežas, pat tad, ja pēc paredzētā termiņa notecēšanas šie nosacījumi nav transponēti dalībvalsts tiesībās.

[Paraksti]